

- Vi vil at hvert barn skal bli sett, hørt og forstått, hver dag -

VELKOMMEN TIL

ROLIGHETSMOEN BARNEHAGE

*Velkommen til Rolighetsmoen barnehage
Årsplan- Del I - generell del.*

- Vi vil at hvert barn skal bli sett, hørt og forstått, hver dag -

Innhold:	s 2
<u>Del 1</u> Kort praktisk informasjon om barnehagen	s 3
Navn, adresse, tlf, avdelingene, eier, beliggenhet...	s 3
Kort historikk, Kvalitet, Bemanningen	s 3
<u>Del 2</u> Barnehagen som en del av samfunnet	s 4
Barnehageloven	s 4
Rammeplanen(R-06)	s 4
Temahefter til R-06	s 5
Felles verdiplattform i barnehagene i Modum	s 5
Samarbeid med andre instanser	s 5
Taushetsplikt	s 5
Årsplan- Del II - for et barnehageår	s 5
Informasjonsskrivet –Årsplan Del I- generell del.	s 5
"Velkommen til Rolighetsmoen barnehage"	s 5
<u>Del 3</u> Barnehagens innhold	s 6
Barnehagens verdigrunnlag	s 6
Barnehagens hovedmålsetting	s 6
Voksenrollen i barnehagen	s 7
Konfliktløsning	s 8
"Gjøre mot andre det du vil at andre skal gjøre mot deg"	s 8
Mobbing i barnehagen	s 9
Sosial kompetanse	s 10
De syv fagområdene	s 11
Språklig kompetanse	s 11
Kommunikasjon, språk, tekst	s 12
Barns medvirkning	s 14
Smågruppetodikk	s 14
Omsorg, lek og læring	s 15
Overgang barnehage – skole, 5-åringene	s 16
Dokumentasjon, Evaluering, Foreldre-evaluering	s 16
Spørsmål vi stiller foreldrene.	s 17
Fysisk aktivitet og helse	s 18
Uteuke	s 20
<u>Del 4</u> Barnehagens praktiske innhold / rutiner:	s 21
Dagsrytmen	s 21
Smøremåltid/lunsj hver dag	s 22
Foreldresamarbeid	s 23
Daglig kontakt, Foreldresamtaler	s 23
Foreldremøter, Foreldreråd, FAU,	s 23
Samarbeidsutvalg	s 23
Praktisk informasjon	s 24
Samtaler ved oppstart, tilvenning	s 24
Oppholdstid, Følge av barna	s 24
Skriftlige tillatelser, Forsikring	s 24
Mat/kostpenger, Klær/sko	s 25
Egne ting/leiker, Fødselsdager, Ferie/fri	s 25
Sykdom, Planleggingsdager, Informasjon	s 26
Personalsamarbeid	s 26
Faglig utvikling	s 26
Plass til notater/ spørsmål /kommentarer:	s 27
Litteratur/ kilde henvisninger	s 27

- Vi vil at hvert barn skal bli sett, hørt og forstått, hver dag -

Del 1: KORT PRAKTISK INFORMASJON OM ROLIGHETSMOEN BARNEHAGE.

Adresse: Skinnerudveien 8

3360 Geithus

Tlf/faks: 32 78 10 80

e-post: rolighetsmoen@modum.kommune.no

Rolighetsmoen barnehage eies og drives av Modum kommune og ligger i ytterkanten av et rolig boligområde med kort vei til skog, idrettsanlegg og Geithus sentrum.

Barnehagen har tre avdelinger med barn i alderen 1-6 år.

Avdelingene heter Kasper, Jesper og Jonatan.

KORT HISTORIKK:

Den første avdelingen, Kasper, ble åpnet 01.01.89. De andre avdelingene ble åpnet litt etter hvert. Fra 01.08.89 var alle tre avdelingene i full drift.

Fra oktober 1995 ble avdeling Jonatan omgjort til en smågruppeavdeling. Det er en avdeling med færre barn, hvor det er funksjonshemmede og funksjonsfriske barn sammen.

Antall barn på denne avdelingen vil kunne variere fra år til år avhengig av hvilke funksjonshemninger barna har. Vi har bred erfaring med barn innenfor autismespekteret.

Fra august 2001 ble avdeling Kasper også omgjort til smågruppeavdeling. Som Jonatan.

Fra august 2003 er avdeling Kasper igjen en avdeling med 18 plasser.

På Jesper er det 18 plasser. Antall barn pr. dag kan variere noe, men antall plasser er 18.

Barn under tre år teller for to. Det er mulig å ha plass fra 2 til 5 dager pr. uke.

KVALITET

Vi er opptatt av kvalitet. Det er en prosess som vi ikke kan legge til side.

Det er stadig områder vi kan sette fokus på for å bedre kvaliteten i barnehagen.

Rolighetsmoen barnehage har gjennomført fire utviklingsprosjekter der kvalitet er satt i fokus:

1990-1993: "Å HA EN VENN ER Å VÆRE EN VENN"

- Hvordan kan aktiv verdiformidling bidra til å styrke vennskap og fellesfølelse mellom barn og voksne i barnehagen?

1996-1998: "KVALITET ER ALLES ANSVAR"

- En metode til total delaktighet og kvalitetsledelse for hele personalet i barnehagene i Modum kommune.

2001-2003: "DEN GODE BARNEHAGEN I MODUM"

- Et utviklingsarbeid med vekt på kvalitet i relasjonsarbeid.

2004-2006 "FRISKUS"

- Et prosjekt der fysisk aktivitet ble satt i fokus. Et prosjekt for alle barnehagene i Modum kommune. Prosjektet har satt "spor" i barnehagen ved et endret fokus på kosthold og allsidig fysisk aktivitet.

2007-2008 "VI MØTES I GARDEROBEN"

- Et prosjekt angående kompetanseheving innenfor flerkulturelt arbeid i barnehagen. foreldresamarbeid. **Rapporter fra alle prosjektene foreligger.**

BEMANNINGEN

Barnehagen har styrer i hel stilling. Barnehageloven stiller krav om at styrer har førskolelærerutdanning (§17).

Styrer er administrativ og pedagogisk leder.

Avdelingene har en grunnbemanning på tre årsverk. En pedagogisk leder og to assistenter.

Spesialpedagoger og/eller assistenter er tilknyttet barn med spesielle behov etter enkeltvedtak.

Renholdet i barnehagen blir gjort av Renholdsavdelingen i kommunen.

Vi har faste ferie- og sykevikarer som blir satt inn på hele huset etter behov.

Det er vaktmester på Stalsberg skole som kommer hit tre timer i uka.

- Vi vil at hvert barn skal bli sett, hørt og forstått, hver dag -

Del 2: BARNEHAGEN SOM EN DEL AV SAMFUNNET

LOV:

Virksomheten i barnehagen bygger på LOV 17.juni 2005nr.64 OM BARNEHAGER

RAMMEPLANEN:

Rammeplanen (**R-06**) er en forskrift til loven. Den trådte i kraft fra 01.08.06.

Rammeplanen gir retningslinjer for barnehagens verdigrunnlag, innhold og oppgaver.

Barnehagens innhold skal være allsidig og variert. Hvert barn skal få opplevelser og erfaringer som støtter sin utvikling av kunnskaper, ferdigheter og holdninger. Barnehagen skal se omsorg og oppdragelse, lek, læring, sosial og språklig kompetanse i sammenheng.

Barnehagen skal være en kulturarena hvor barnet er medskaper av egen kultur.

R-06 er delt inn i tre deler:

Del 1: Barnehagens samfunnsmandat

Kapittel 1: Barnehagens formål, verdigrunnlag og oppgaver.

- 1.1 Barnehagens formålsbestemmelse
- 1.2 Barnehager med annen formålsbestemmelser
- 1.3 Barnehagens verdigrunnlag
- 1.4 Barn og barndom
- 1.5 Barns medvirkning
- 1.6 Samarbeid med barnas hjem
- 1.7 Barnehagen som pedagogisk virksomhet
- 1.8 Fysisk miljø som fremmer alle barns utvikling
- 1.9 Inkluderende fellesskap med plass for det enkelte barn
- 1.10 Barnehager for samiske barn.

Del 2: Barnehagens innhold.

Kapittel 2: Omsorg, lek og læring

- 2.1 Omsorg og oppdragelse
- 2.2 Lek
- 2.3 Læring
- 2.4 Sosial kompetanse
- 2.5 Språklig kompetanse
- 2.6 Barnehagen som kulturarena

Kapittel 3: Fagområdene

- 3.1 Kommunikasjon, språk og tekst
- 3.2 Kropp, bevegelse og helse
- 3.3 Kunst, kultur og kreativitet
- 3.4 Natur, miljø og teknikk
- 3.5 Etikk, religion og filosofi
- 3.6 Nærmiljø og samfunn
- 3.7 Antall, rom og form.

Del 3: Planlegging og samarbeid.

Kapittel 4: Planlegging, dokumentasjon og vurdering

- 4.1 Planlegging
- 4.2 Dokumentasjon som grunnlag for refleksjon og læring
- 4.3 Vurdering av barnehagens arbeid.

Kapittel 5: Samarbeid.

- 5.1 Grunnskolen
- 5.2 Barneverntjenesten
- 5.3 Helsestasjonen
- 5.4 Den pedagogisk-psykologiske tjenesten
- 5.5 Utdanningsinstitusjoner
- 5.6 Sametinget
- 5.7 Andre samarbeidspartner

For videre lesing av R-06 vises det til Kunnskapsdepartementets hjemmeside på internett:
www.barnehage.dep.no Der finnes også annen aktuell informasjon om barnehager.

- Vi vil at hvert barn skal bli sett, hørt og forstått, hver dag -

Temahefter til R-06:

For å støtte barnehagens arbeid med innføring av ny barnehagelov og revidert rammeplan, har Kunnskapsdepartementet utarbeidet 10 egne temahefter. Målet er at heftene skal formidle kunnskap og erfaringer som grunnlag for refleksjon. Målgrupper er først og fremst ansatte i barnehagene, men også foreldre, eiere og barnehagemyndigheter kan ha nytte av heftene.

Følgende 10 tema hefter:

- *Om barns medvirkning
- *Om samisk kultur
- *Om de minste barna i barnehagen
- *Om IKT i barnehagen
- *Om språklig og kulturelt mangfold
- *Om natur og miljø
- *Om menn i barnehagen, om å rekruttere og beholde menn i ...
- *Om likestilling i det pedagogiske arbeidet i barnehagen
- *Om barn med nedsatt funksjonsevne i barnehagen
- *Om antall, rom og form i barnehagen.

FELLES VERDIPLATTFORM I BARNEHAGENE I MODUM:

Modum kommune har utarbeidet en felles verdiplattform for alle barnehagene

Denne kan leses på Modum kommunes hjemmeside på Internett: www.modum.kommune.no

Se under barnehageportalen.

SAMARBEID MED ANDRE INNSTANSER:

Barnehagen har faste samarbeidsmøter med PP- tjenesten. (Pedagogisk-psykologisk tjeneste).

Vi har også samarbeid med kommunefysioterapeuten, spesialpedagoger, logopedier o.l.

Vi har regelmessig tverrfaglige samarbeidsmøter hvor Helsesøster, PP- tjenesten, Barnevernstjenesten og barnehagen deltar.

Ingen barn blir diskutert på disse møtene uten samtykke fra foreldre.

Det kan opprettes ansvarsgrupper rundt enkeltbarn etter samarbeid med foreldrene.

Vi samarbeider med de andre barnehagene og skoler. Det er laget en plan for overgang barnehage – skole. Vi samarbeider med de skolene som barn herfra skal begynne på.

Fra tid til annen har barnehagen studenter fra ulike utdanningsinstitusjoner, lærlinger, elever og eventuelt utplasserte fra arbeidskontoret.

Barnehagen kan i følge barnehageloven pålegges å ta imot førskolelærerstudenter i øvingsopplæring (§ 24).

TAUSHETSPLIKT:

Alle som er satt til å arbeide i barnehagen har taushetsplikt, og må skrive under på et taushetsløfte.(Forvaltningsloven § 13).

ÅRSPLAN: Del II – for et barnehageår.

Konkretiseringen av hver enkelt barnehages arbeid skal nedfelles i barnehagens årsplan, som fastsettes av barnehagens Samarbeidsutvalg.

I årsplanen står det som gjelder for det enkelte barnehageåret. Bl.a.en oversikt over personalet.

Det som gjelder ”år etter år” er tenkt flyttet over til Informasjonsskrivet ”Velkommen til Rolighetsmoen barnehage”:

INFORMASJONSSKRIVET ”Velkommen til Rolighetsmoen barnehage”:

Årsplan – Del I - generell del.

Dette informasjonsskrivet, du nå leser, inneholder praktisk informasjon til foreldre, eiere, samarbeidspartnere og andre. Dette kan sees på som en hoveddel av årsplanen.

Det inneholder vårt verdigrunnlag, langsiktige målsettinger og informasjon.

Her trekkes linjene fra Lovtekst til det praktiske møtet i barnehagens hverdag.

- Vi vil at hvert barn skal bli sett, hørt og forstått, hver dag -

Del 3: BARNEHAGENS INNHOLD:

BARNEHAGENS VERDIGRUNNLAG:

VI VIL AT HVERT BARN BLIR SETT, HØRT OG FORSTÅTT, HVER DAG.

"det handler om denne lille gudommelige personen inni deg,
din streng, når den dirrer; -da er du levende;:
det er det som er musisk....."

Jon-Roar Bjørkvold, i boka "Det musiske mennesket"

HOVEDMÅL FOR BARNEHAGEN:

Vi ønsker å bidra til å gi hvert enkelt barn en god start i livet
gjennom at barnet skal føle trygghet og tilhørighet i et miljø
med andre barn og
aktive, tilstedeværende, reflekterte voksne
her i barnehagen.

Vi ønsker å ha et nært samarbeid med foreldrene/foresatte.

TRYGGHET

En av barnehagens viktigste oppgaver er å skape et miljø som gir barna trygghet.

Vi mener trygghet er basis for videre utvikling.

Barna skal lære hverandre å kjenne, kjenne seg selv og omgivelser.

Dette gjør steget til det mer ukjente kortere.

I barnas trygghet ligger drivkraften til vilje og nysgjerrighet.

En trygg atmosfære for barna gjør at de tør delta i leiken og

være aktivt skapende sammen med andre barn og voksne og

derigjennom få styrket troen på seg selv.

Vi ønsker å ta vare på de spontane, uformelle hverdagssituasjonene

-BEVARE ØYEBLIKKET.

Vi skal møte barna i her-og nå-situasjoner, lytte til dem og følge opp deres utspill

-GI ANERKJENNELSE.

Vi voksne mener det er viktig å ha evnen til INNLEVELSE,

-EVNEN TIL Å SE DET LILLE
BARNET

Det er viktig at barna har det GØY,

at vi TAR VARE PÅ OPPLEVELSEN

og lar FANTASIEN BLOMSTRE

i LEIKEN og

barna møter NÆRE VOKSNE SOM BRYR SEG OM.

- Vi vil at hvert barn skal bli sett, hørt og forstått, hver dag -

VOKSENROLLEN I BARNEHAGEN:

I vårt arbeid med **Å SE, HØRE OG FORSTÅ** blir hver eneste voksen viktig:
Hovedmål for voksenrollen i barnehagen:

Vi voksne gjør vårt aller beste for å kunne:

Gi barna trygghet.

Gi rom for glede og humor.

Være aktivt tilstede i barnas leik og hverdag i barnehagen.

Være tilstede og bevisst observere, lytte og delta.

Gi varme og omsorg til hvert barn.

Gi rom for undring, kunnskap og mestring.

Vi har i mange år vært opptatt av de voksnes holdninger. Det er et prioritert område. Voksnes kunnskaper og ferdigheter vektlegges også i tråd med R-06 (ny Rammeplan). Vi jobber kontinuerlig for å fokus på voksenrollen og ønsker bla tilbakemeldinger på denne gjennom spørreskjemaene vi sender ut til brukerne tre ganger i året.

Mål for personalet i det daglige arbeidet i barnehagen:

- Være romslige og anerkjennende i møtet med barnet. Vise at vi bryr oss om.
- Aktivt jobbe for å forhindre mobbing. (se punktene under "Mobbing" side 9)
- Hjelp barnet til å gi klar melding til andre når det er på sin plass.
- La barnet oppleve mestring og føle at det er lov å være glad for noe en har fått til.
- Ta vare på gleden og humoren i hverdagen. Følge opp barns initiativ til humor.
- Vise at vi legger merke til når barna gjør det som vi vil at de skal gjøre mer av:
deler, gir bort, hjelper eller trøster, leiker fint sammen, tar hensyn til hverandre og jenker seg i felles aktivitet og leik, når barn samarbeider, når noen svarer "ja" når andre spør om å få være med, når barn hilser og er blide med hverandre, når barn oppmuntrer hverandre, når barn er spontant oppmerksomme, når barn ber hverandre eller en voksen om hjelp på en OK måte, når barn klarer å si at de er uenig på en passende måte, når barn tør å ta selvstendige meninger og ta selvstendige handlingsvalg, når barn venter på tur, osv...
- Være oppmerksom mot barnas sinnstilstand for på den måten også å styrke deres evne til selv å vise empati.
- Hjelp til å sette ord på følelser og nyansere disse.
- Legge til rette for et stimulerende læringsmiljø med progresjon.
- Begrunne verdimesse sandpunkter knyttet til oppdragelse.

- Vi vil at hvert barn skal bli sett, hørt og forstått, hver dag -

Konfliktløsning

Det oppstår konflikter i barnehagen.

Barnas alder og utviklingsnivå avgjør den voksnes handling.

Vi har som grunnsyn at mennesker er gode.

Vi voksne har som mål at alle skal komme godt ut av en konflikt.

Vi skiller klart mellom person og handling i konflikter:

Vi voksne er helt klare på at det var handlingen som ikke var god.

Barnet som person er god!

Barn i barnehagealder trenger å lære/trening i å løse konflikter på en god måte. Det er viktig at voksne er bevisst på forskjellen mellom å "sladre" og å be andre om hjelp. Holdningen den voksne har og viser i en slik situasjon er avgjørende for barnets videre utvikling.

Eksempel:

To barn sitter i sandkassa med hver sin spade.

Den ene tar begge spadene. Det andre barnet roper på en voksen.

Voksen A har holdningen "Dette er utidig mas og egentlig noe han burde ha ordnet opp i selv".

Voksen B har holdningen " Dette er noe han trenger hjelp til å løse".

Hva den voksne tenker har stor betydning for hva slags erfaring barna får av episoden.

Det har også betydning for det videre arbeidet på avdelingen:

Voksen A tar kanskje opp på neste avdelingsmøte at det er mye sladder og mas for småting på avdelingen.

Voksen B tar kanskje initiativ til å sette fokus på selvhevdelse og punktet

"Hjelpe barnet til å gi klar melding til andre når det er på sin plass". - et delmål under Voksenrollen s 7

Den voksnes holdninger kommer her helt tydelig fram og får konsekvenser for barna.

Hvilke holdninger den/de som har gjort noe som viser seg å ikke være så lurt, blir møtt med er også avgjørende for barnet/barna.

Vi ønsker å være oppmerksom mot barnas sinnstilstand for på den måten også å styrke deres evne til selv å vise empati.

Barnet oppfordres til å tenke på hvordan det selv hadde hatt det i samme situasjon som den andre.

Vi voksne må stå for, praktisere og være modell for barna med tanke på "Den gyldne regel":

"Gjør mot andre det du vil at andre skal gjøre mot deg."

Vi oppfordrer barna til å inkludere andre i lek. Én ting er å inkludere, en annen ting er at den som inkluderes også har ansvar for ikke ødelegge den leiken som foregår. Aktiv tilstedeværelse og gode holdninger fra den voksne er sentralt.

Læring i "her - og - nå - situasjoner".

Vi voksne må gripe fatt i
opplevelser og hendelser og
benytte teorimodeller
både spontant og planlagt.

I dette arbeidet blir den voksnes holdninger og rolle veldig sentral.

- Vi vil at hvert barn skal bli sett, hørt og forstått, hver dag -

MOBBING I BARNEHAGEN.

(Viser til Barne- og familiedepartementets hefte "Mobbing i barnehagen")

Det er satt i gang en aktiv innsats mot mobbing som et samarbeid mellom regjeringen, Kommunenes Sentralforbund, Foreldreutvalget for grunnskolen, Utdanningsforbundet og Barneombudet.

Barn har rett til omsorg. Alle voksne: foreldre, ansatte i barnehagene, politikere og andre har plikt til å gjøre det vi kan for at mobbing ikke skal forekomme.

Slik forebygger den gode barnehage i Modum mobbing:

Et felles utgangspunkt for de kommunale barnehagene:

1. I Rolighetsmoen barnehage er de voksne anerkjennende og støttende. Det betyr at alle blir lagt merke til og får positiv oppmerksomhet.
2. I Rolighetsmoen barnehage er vi bevisst i forhold til og tar alle barns forklaringer på alvor i konflikter og hendelsesforløp.
3. I Rolighetsmoen barnehage tar de voksne initiativ til, snakker med og finner på ting med alle barna.
4. I Rolighetsmoen barnehage har de voksne like stor tålmodighet med og evne til å følge opp hvert enkelt barn.
5. I Rolighetsmoen barnehage har de voksne bevissthet om forskjellen på humor og ironi.
6. I Rolighetsmoen barnehage er det et inkluderende miljø preget av gjensidig omsorg, anerkjennelse og varme.
7. I Rolighetsmoen barnehage er samspillet mellom barna preget av likeverdighet.
8. I Rolighetsmoen barnehage er det en trygg og avslappende tone preget av humor, spontanitet, oppmuntring og glede over hverandres mestring.

Nulltoleranse for mobbing er hele barnehagens ansvar!!!

Foreldrene er her en veldig viktig samarbeidspartner for barnehagepersonalet. Barn får holdninger til andre mennesker gjennom det de opplever, ser og hører. Foreldrenes handlinger og holdninger er også av stor betydning for mobbing; Gjennom omtale av andre barn og familier, hvem som inviteres til bursdager, hvem barna får lov til å leke med å fritiden, hvem som inkluderes /ekskluderes, osv.

ALLE VOKSNE må forebygge mobbing!

- Vi vil at hvert barn skal bli sett, hørt og forstått, hver dag -

SOSIAL KOMPETANSE:

Vi har arbeidet med sosial kompetanse i flere år.

Dette er valgt fordi vi mener det er noe av det viktigste vi kan gi barna i barnehagen.

Vi har arbeidet etter programmet til Kari Lamer, beskrevet i bøkene:

"Du og jeg og vi to! Om å fremme barns sosiale kompetanse."(teoriboka),

"Du og jeg og vi to! Et rammeprogram for sosial kompetanseutvikling." (håndboka), og barneboka

"Du og jeg og Truls og Trine".

Vi voksne satt oss inn i litteraturen hun har skrevet, og tilegnet oss dette helhetlige læringsprinsippet. Noe var velkjent, annet var nytt. Vi fikk med dette satt det i en helhet.

Vi bruker fortsatt deler av opplegget. Vi har en stadig utfordring i å videreføre metodene til nye ansatte og la det bli en del av vår jobb, samtidig som vi er åpne for nye metoder og vinklinger.

Vi ønsker å fokusere på leiken og hverdags situasjonene. Voksenrollen blir satt sterkt i fokus. Skal barnet utvikle et positivt selvbilde, må mennesker som har betydning for det møte det med en positiv og anerkjennende holdning. Kvaliteten på samspillet i barnehagen er helt sentral for barnas mulighet for å utvikle et positivt selvbilde.

Voksenrollen vil vi jobbe med på ulike måter, individuelt og i grupper, i hverdagen og på møter og planleggingsdager.

Vi har fortsatt et sterkt fokus på voksenrollen i barnehagen! (Se side 7).

HVA ER SOSIAL KOMPETANSE?

Visjonen i programmet "Du og jeg og vi to" er til sjuende og sist å bidra til at hvert enkelt barn lærer å hevde seg selv og sine meninger på en positiv måte overfor hverandre og stå imot negativt gruppepress.

Begrepet **SOSIAL KOMPETANSE** er et "moteord" i tiden, som trenger en innholdsforståelse.

Når vi skal arbeide med dette i praksis, må begrepet få en innholdsforståelse med operasjonelle mål.

Hva skal vi stimulere hos barna for å gi de **SOSIAL KOMPETANSE**?

- *Empati og rolletaking:** Sette seg inn i ulike roller, og sette seg inn i andres følelser.
- *Prososial atferd:** Gjøre vennlige handlinger mot andre uten å vente noe igjen
- *Selvkontroll:** Kontrollere og utsette egne behov.
- *Selvhevdelse:** Stå på sitt og hevde sin rett til å ha egne behov/ meninger.
- *Lek, glede og humor:** Tilrettelegge for et godt miljø; fysisk og psykisk for alle.

- Vi vil at hvert barn skal bli sett, hørt og forstått, hver dag -

DE SYV FAGOMRÅDENE:

De syv fagområdene (Se s 4) skal knyttes til både formelle og uformelle læringssituasjoner.

Hver avdeling tar ansvar for å komme innom alle fagområdene. Se periodeplanene.

Jobbe med fagområdene gjennom daglige gjøremål og rutiner.

Det er de voksnes oppgave å tenke gjennom hvordan barnehagen er tilrettelagt i forhold til de ulike fagområdene.

Fagområdene er:

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kunst, kultur og kreativitet
- Kropp, bevegelse og helse
- Etikk, religion og filosofi
- Natur, miljø og teknikk
- Nærmiljø og samfunn
- Antall, rom og form

SPRÅKLIG KOMPETANSE:

Vi jobber med språklig kompetanse i barnehagen. Vi vet at vi kan gi barna en god start for videre skrive- og leseopplæring. Vi jobber med at barna skal benevne gjenstander og handlinger. Vi bruker spill, "språkposer" til begrepstrening, rytme, rim og regler, bøker, sanger og samtaler, for å nevne noe. Vi voksne prøver å være bevisste, gode språk-modeller.

Vi prøver å unngå at barna sier: "Du, jeg vil ha den (dingsen) der, jeg skal gjøre sånn".....

Vi bruker kartleggingsverktøyene SATS (=Screening av to -åringenes språk) og TRAS (= Tidlig registrering av språkutvikling).

Småbarnsalderen er den grunnleggende perioden for utvikling av språk.

Både den nonverbale og den verbale kommunikasjonen er viktig for å utvikle et godt språk.

Vi voksne er viktige språkmodeller for barna.

Vi tenker at språk er viktig for identitet, mestring, videre utvikling og sosial samhandling. Med et godt språk blir barnet lettere forstått av andre.

Et godt språk er en grunnleggende forutsetning for senere skriftspråk og leseforståelse.

Språk er et redskap for tenkning.

Bruke språket bevisst i daglige situasjoner, lek og humor.

- Vi vil at hvert barn skal bli sett, hørt og forstått, hver dag -

Fagområde:

Kommunikasjon, Språk og tekst.

Hovedvekt på språk.

Vi vil arbeide med dette fagområdet gjennom å vektlegge opplevelser og erfaringer i hverdagen. Inne og ute, i uformelle og formelle situasjoner.

Vi voksne må være gode språkmodeller:

Vi språksetter hverdagsaktiviteter. Vi prater sammen og er bevisst i bruk av ord og begreper. Vi leker med barna. Vi synger, leser og bruker rim og regler.

Kommunikasjon skal være en positiv opplevelse !

Alder	Mål	Vi vil arbeide i retning av målene gjennom å fokusere på:
1-2 åringene	Barna skal oppleve et rikt språkmiljø, både verbalt og kroppslig.	Lek og humor. Lytte og svare når barnet uttrykker seg med kroppsspråk, lyder og ord. Gi barnet tid til å svare. Små barn trenger tid til å reagere. Tolke barnets budskap, ikke bare late som en forstår. Snakke kort og enkelt med korte og enkle setninger. Dele interesse ved å snakke med barnet om ting det er interessert i. Turtaking; vente på tur.
2-3 åringene	Barna skal lytte, observere og gi respons i gjensidig samhandling med barn og voksne.	Lek og humor. Lesing. Enkle sangleker. Være oppmerksom på kroppsspråket barnet bruker. Lytte til ordene barnet bruker. Brukes verb? Alltid prøve å tolke hva barnet vil uttrykke Gjenta med korrekt uttale det barnet har sagt. Dele barnets interesse og prate om det han/hun har rettet oppmerksomheten sin mot. Dialoger. Barna deltar i dagligdagse oppgaver og gjøremål. Se om barnet kan følge enkle instruksjoner. Bruke pronomen; jeg, meg, min, mitt, osv. Hverdagsaktiviteter gir konkret tale og repetisjoner.
3-4 åringene	Barna skal utvikle sin begrepsforståelse og bruke et variert ordforråd. Bli kjent med bøker, sanger, bilder, media m.m.	Lek og humor. Bruke rim, regler og sangleker. Lek og spill med enkle regler. Legge til rette for gode samtaler; dialoger. Lytte til og svare på barnets spørsmål og refleksjoner. Bruk av preposisjoner; bak, foran, over osv. Leke og tøyse med språket. Bruke spørreord. Bruke overbegrep; dyr, mat, leker osv. Benevne farger

- Vi vil at hvert barn skal bli sett, hørt og forstått, hver dag -

4-5 åringene	Bruke sitt språk til å uttrykke følelser, ønsker og erfaringer, til å løse konflikter og å skape positive relasjoner i lek og annet samvær.	Lek og humor. Snakke om følelser. Hjelpe barnet til å formulere sine ønsker verbalt. Snakke om fortid og fremtid. Oppfordre til å bruke språket i hverdagen. Lytt til andre barns forklaringer/opplevelser av konflikter. Få komme med sin egen forklaring/opplevelse av konflikter. Oppfordre til kompromiss og samarbeid.
5-6 åringene	Få et positivt forhold til tekst og bilde. Samtaler som inspirasjon til fabulering og nyskaping. Lytt til lyder og rytme i språket og bli fortrolig med symboler som tallsiffer og bokstaver. Leke og tøyse med ord.	Lek og humor. Dette er punkter hentet fra "Den gode overgang barnehage- skole i Modum kommune": Barnet skal ha gode erfaringer med: <ul style="list-style-type: none"> • primærfargene og sekundærfargene • høytlesing • å bruke språket funksjonelt i forhold til lek og sosialt samspill • rim, regler og tekstskaping, stavelser (klappe stavelser) • mengder, størrelser, form og plassering • å fortelle om ting som har skjedd tidligere eller i andre sammenhenger (mestrer et situasjonsuavhengig språk) • å lytte til/etter lyder. • å rekke til 15. • å sortere i kategorier; klær, møbler, dyr, leker osv. • å lytte på ord, kjenne igjen første lyd • å skrive og kjenne igjen eget navn • å gjenfortelle, lage fortellinger • å kjenne igjen bokstaver • å bruke språket til å sette ord på følelser, løse konflikter og formidle ønsker og behov • å skrive/lekeskrive

- Vi vil at hvert barn skal bli sett, hørt og forstått, hver dag -

BARNES MEDVIRKNING:

Vi voksne vil at barna skal ha innflytelse på sin hverdag.

Det er forskjell på medvirkning og medbestemmelse.

De skal få oppleve at de har valg, hvor de vil leike og hva de vil leike med.

De voksne følger opp barnas initiativ og utvider og beriker leiken. Alle trenger ikke gjøre det samme til samme tid. Dette prøver vi å gjøre i uformelle situasjoner og i mer formelle situasjoner, som temaarbeid. Barna skal oppleve at deres initiativ/uttrykk kan påvirke deres hverdag. Personalets åpenhet for barnas innspill kan motivere barna til å påvirke sin egen hverdag i barnehagen. Det finnes begrensninger som barna må akseptere. Den voksnes holdninger og oppfølging blir sentral for videre læring.

Vi benytter barneintervju. Dette vil være med på å sikre at vi tar med barnas innspill og ideer i planarbeidet. Barna vil få være med på å gi innspill til aktiviteter.

Økt alder gir økt innflytelse på planarbeidet og temavalg, derfor utarbeides planer i nært samarbeid med barna.

Vi voksne vil ta ansvar for at barnas innspill blir plassert i en faglig ramme.

Det er vi voksne som har ansvar for at barna kommer innom de sju fagområdene (R-06).

Vi som personale må sette oss mer inn i temaet barns medvirkning, slik at vi ikke bare gjør dette "mekanisk", uten en dypere forståelse. Vi må sikre at intensjonene i FNs barnekonvensjon blir fulgt og at barna har en reell medvirkning i barnehagehverdagen sin.

SMÅGRUPPEMETODIKK

Det er barn i flere aldre på alle avdelingene. Vi jobber i smågrupper.

Dette sikrer tettere kontakt med en voksen og gjør det lettere å tilpasse opplegg til hvert enkelt barn. Barns medvirkning styrkes.

Gruppene kan settes opp etter en plan, eller oppstå mer spontant.

Det vil variere etter mål og innhold. Nærmere info kan gis på avdelingene.

- Vi vil at hvert barn skal bli sett, hørt og forstått, hver dag -

OMSORG, LEIK OG LÆRING:

Omsorg stiller krav til den voksnes oppmerksomhet og åpenhet overfor det unike hos hvert enkelt barn og det unike i situasjonen og i gruppen. Vi mener at vårt verdigrunnlag er et mål.

Vi voksne skal dekke barnas grunnleggende behov. Vi må vise humor og glede i hverdagen.

Tilhørighet. Barna skal føle at de kan komme til oss voksne med sine behov, interesser og meninger. De skal føle å bli tatt på alvor. Vi voksne må ta oss tid til å lytte, hjelpe, trøste og inkludere.

Omsorg handler både om relasjonen mellom personalet og barna og om barnas omsorg for hverandre. Å gi barn mulighet til å gi hverandre og ta imot omsorg, er grunnlaget for utvikling av sosial kompetanse.

Oppdragelse er en prosess der voksne leder og veileder neste generasjon. Gjennom oppdragelsen overføres verdier, normer, tanker og uttrykks- og handlingsmåter. (se s7).

Leiken skal ha en framtrødende plass i vår barnehage.

Barn lærer og utvikler en sammensatt kompetanse gjennom leiken.

Leik er et allment menneskelig fenomen der barn har høy kompetanse og engasjement.

I vårt arbeid med barna legger vi vekt på barnas leik, fordi det styrker barnas selvtillit og barna lærer å ta sosialt ansvar. Leiken har egenverdi og er en viktig side ved barnekulturen.

Vi setter av mye tid til leik. Vi voksne ønsker å legge tilrette og være aktive deltagere i leiken, for å støtte det enkelte barns utvikling.

Leik styrker vennskap og fellesskapsfølelse hos barn og voksne i barnehagen.

Det er i leik det meste av førskolebarns læring skjer.

Vi vil sikre at alle barn får gode erfaringer og en opplevelse av å mestre samspillet med andre barn i leik.

Læring foregår i det daglige samspillet med andre mennesker og med miljøet, og er nært sammenvevd med lek, oppdragelse og omsorg.

Barn kan lære gjennom alt de opplever og erfarer på alle områder.

Læring om seg selv, om andre mennesker, om samspill og om den fysiske verden omkring, er prosesser som er med på å skape mening i barnas liv. Vi i barnehagen skal styrke barns læring i formelle og uformelle læringssituasjoner.

Vi skal støtte barnas nysgjerrighet, vitebegjær og lærelyst og bidra til et godt grunnlag for livslang læring.

- Vi vil at hvert barn skal bli sett, hørt og forstått, hver dag -

OVERGANG BARNEHAGE - SKOLE

I Modum kommune er det utarbeidet en egen plan for overgangen barnehage - skole. (Planen ligger ute på Barnehageportalen på Modum kommunes nettsted).

5-ÅRINGENE; RØVERNE

Vi samler 5-åringene (de som skal begynne på skolen neste høst) til gruppearbeid en formiddag i uka. Egen plan utarbeides og deles ut til de barna det gjelder.

Det er forventet at foreldrene til de barna som skal begynne på skolen til neste år samarbeider om skoleforberedende aktiviteter. Se planen for overgang barnehage - skole. Tips og råd til hva foreldrene kan gjøre hjemme blir delt ut.

DOKUMENTASJON

Periodeplanene vil bli brukt som en type dokumentasjon. Hva vi har gjort og hva vi tenker videre.

Bilder på PC; lysbilder som "ruller og går" på ettermiddagen

Utstillinger; bilder, tegninger, "produkter" el l.

Personalet jobber videre for å bli bedre på dokumentasjon.

Pedagogisk dokumentasjon kan benyttes av personalet i det daglige arbeidet.

EVALUERING

Vi evaluerer arbeidet i periodeplanene, i det daglige og i spørsmål til foreldrene
Observasjoner og andre tilbakemeldinger fra barna tas med i den videre planleggingen. Vi tar gjerne imot evalueringer fra foreldrene også i formelle og uformelle situasjoner

FORELDREEVALUERING/Brukerundersøkelser.

Vi setter pris på både muntlige og skriftlige tilbakemeldinger.

For å sikre at vi får inn noe skriftlig har vi utarbeidet:

Brukerundersøkelse oppstart: " Nye foreldre." (Ved oppstart).

Brukerundersøkelse til alle: " Er det samsvar mellom planer og praksis?"

(Deles ut to ganger i året; des. og mai)

- Vi vil at hvert barn skal bli sett, hørt og forstått, hver dag -

Dette er spørsmålene vi stiller i brukerundersøkelsene(egne skriv vil komme!)

ER DET SAMSVAR MELLOM PLANER OG OPPLEVD PRAKSIS??	
Gi oss poeng: 0 er NEI ! -----5 er JA! <i>Gradér poengene på skalaen 0-1-2-3-4-5.</i>	Poeng
1. Føler du deg trygg på at barnet ditt blir sett i barnehagen, hver dag?	p
2. Opplever du at det er samsvar mellom velkomstskrivet, årsplanen, avdelingens periodeplan og det som skjer i hverdagen?	p
3. Vi sier noe i velkomstskrivet om hvordan vi voksne skal være i barnehagehverdagen. Opplever du at det er samsvar mellom det vi skriver og det vi gjør?	p
4. Får du god, jevnlig informasjon om hvordan barnet ditt har hatt det i barnehagen?	p
5. Opplever du at barnehagen tar imot ris og ros på en ordentlig måte?	p
6. Opplever du at barnehagen fremmer ditt barns trivsel og utvikling?	p
7. Opplever du at vi gir barnet ditt mulighet for allsidig bevegelse og fysisk aktivitet?	p
8. Opplever du at vi gir barnet ditt mulighet for en god språkutvikling?	p
Sum poeng:	p
9. Er det noe du vil at barnehagen skulle lagt mer vekt på i arbeidet ? <i>Skriv mer på forrige side.</i>	
10. Annen vurdering/ tilbakemelding du vil dele med oss: <i>Skriv mer på forrige side.</i>	
11. Dersom barnet ditt har individuell opplæringsplan (IOP):	
a) Opplever du å få ta del i arbeidet med planen? Ja/Nei <i>Skriv mer på forrige side.</i>	
b) Opplever du at det er samsvar mellom IOP og det som skjer i hverdagen? Ja/Nei <i>Skriv mer på forrige side.</i>	

- Vi vil at hvert barn skal bli sett, hørt og forstått, hver dag -

FYSISK AKTIVITET OG HELSE (Fagområde i R-06: Kropp, bevegelse og helse)

- **Generelt**

Vi er mye ute, hele året, i all slags vær. Dette krever et godt samarbeid med foreldrene ved at hensiktsmessig tøy og ekstratøy er tilgjengelig i barnehagen.

- **Helse**

Et godt kosthold, allsidig bevegelse og trivsel er et godt fundament for god helse. Vi oppfordrer foreldrene til å sette fokus på innholdet i nistene.

Barna drikker vann som tørstedrikke her i barnehagen.

Vi har smøremåltider hver dag, og tilbyr barna frukt til måltidet ca kl.15. Varm mat serveres hver 14.dag. Måltidet er en arena for å skape trivsel og mestring. Latter og humor i et trygt miljø er helsebringende.

Vi mener at vi arbeider forebyggende for fysisk og mental helse.

- **Motorikk**

Vi benytter de aller fleste anledningene som byr seg til å være i allsidig bevegelse; ute og inne.

Vi vil utvikle barnas store muskelgrupper (grovmotorikk) og de mindre muskelgruppene (finmotorikk).

Koordinasjon, utholdenhet, rytme, spenst, hurtighet, styrke, smidighet er dimensjoner i motorisk utvikling og fysisk mestring

---**Sansemotorikk.**

Smakssansen, luktesansen, den taktile sansen, den kinetisk sansen, likevektssansen, synssansen og høresansen er sansene våre.

Det er mange ulike aktiviteter som stimulerer de ulike sansene. Det er viktig å være bevisst og tenke på de ulike sansene i "her - og - nå - situasjoner" og gi barna opplevelser på forskjellige måter.

Ved å vektlegge hele det motoriske spekteret i allsidige bevegelser og opplevelser utvikles barna på en positiv måte. Barnet blir mer kjent med hele seg, og gjør viktige førstehåndserfaringer de kan ta med seg videre i livet. Mestring er en kilde for god selvfølelse.

Ved å la tiden gå litt sakte, kan for eksempel en tur i skogen innby til mange sansemotoriske opplevelser, utfordringer og erfaringer. Ved å få lov til å smake på nye matvarer vil smakssansen stimuleres. Ved at barna får "herje" og "rase" gir glede og stimulering av likevektssansen. Det er bra for motorikken å bli "snudd opp ned" litt i lek og aktivitet.

Sanseposer kan være et hjelpemiddel for å trene den taktile sansen, dette kan gjøres som en lek; "føl deg fram til bilen i sanseposen". Det er veldig mye morsomt og spennende som kan gjøres med tanke på sansemotorisk stimulering.

- Vi vil at hvert barn skal bli sett, hørt og forstått, hver dag -

- Inne i barnehagen

Vi er mye i bevegelse inne. Finmotoriske aktiviteter har vi en del materiell til; klosser, perler, lego, klippe & lime, pusle, tegne, male, veve modellere osv.

Det er viktig at også grovmotorisk aktivitet får plass innendørs i barnehagen.

Vi har tjukkas, matter og puter i forskjellige størrelser og fasonger, innesykler. Innearealet brukes allsidig.

På avdelingene har vi hinderløyper, musikk, rytme og dans, sang- og bevegelsesleiker og andre sansemotoriske opplegg.

Dette er også en god arena for trivsel, samarbeid, glede og mestring.

- Ute i barnehagen

Barnehagens uteområde gir god plass for grovmotorisk aktivitet. Sandkassa vår er veldig stor og har flotte balansestokker rundt kanten. Vi har tradisjonelle sandkasseleiker.

Vi har også husker, leikehus, vippe, klatretrær og sklier.

Vi har sykkel-uker. Barna har med seg sine egne 2-hjulinger med eller uten støttejul og HJELM. Resten av barna kan benytte barnehagens 3-hjulinger.

Vi har satt opp "edderkoppspinn" i skogen; hampe-tau som er spent opp, vannrett, mellom busker, slik at barna kan krabbe/ligge oppå "spinnnet". (fornyes jevnlig)

Vi har gapahuk og bål plass/grue.

Haugen benyttes hele året. Om vinteren som akebakke med snø. Om sommeren kan en pressening, såpe og vann gjøre haugen om til en helårs akebakke.

- Skogen utafor gjerdet.

Vi har et område i gangavstand fra barnehagen som vi bruker. Her har vi fått lov av grunneier å sette opp leirplass med muligheter for å tenne opp bål i ei oppmurt grue.

Denne leirplassen benytter vi til ulike formål: tur, turer med samling, sangstunder, natursti og andre felles aktiviteter. Vi lager mat på bålet; supper, pannekaker, pinnebrød, "kannelsnurrer", popkorn og varme ostesmørbrød...

I området rundt leirbålet er det satt opp Tarzan-løype; klatrestokker, tarzanhuske og tau til å turne i. Det skjer mange forskjellige spennende aktiviteter i området. Insektsfeller er ett eksempel.

Den nære kontakten barnehagen har til naturen gjør at vi fanger opp endringene i naturen fra dag til dag, hele året.

- Nærmiljøet

Vi har mange muligheter til turer i nærområdet. Stasjonsevja og Furumo ligger i gangavstand fra barnehagen. På Furumo er det muligheter for å gå turer, låne

- Vi vil at hvert barn skal bli sett, hørt og forstått, hver dag -

fridrettsbanen eller skøytebanen, ake og besøke svømmehallen. Området er fint å bruke sommer og vinter!

Vi går turer til butikk, bank, post, returpunkt for levering av avfall til gjenvinning og noen ganger til Geithus bo- og dagsenter.

Når vi har personale med livredningskompetanse kan vi bade på Skinnerudtangen.

Vi bruker ellers skogen på Skinnerudtangen.

Vi har jernbanen innenfor vårt nærområde, med ei "skummel" jernbanebru. Vi kan gå å fortau, på stier og i grøftekanter og sykle på turer i nærmiljøet.

- Uteuke

Barnehagen arrangerer UTEUKE.

Vi har i to år satset på vinteren; et jorde på Nordbråten i Åmot

På våren har vi brukt et område bak Stalsberg skole.

Hele barnehagens virksomhet ble flyttet ut av barnehagen og til et egnet område. Dette er et område som tilfredsstillende en rekke konkrete krav; bla tilgjengelighet, sikkerhet og stimulerer til allsidig fysisk aktivitet for alle aldersgruppene.

Barna får med dette allsidige erfaringer med friluftsliv og uteaktiviteter.(R-06)
Gjennom bevegelse og sanselig opplevelser får de bruke egen kropp til forståelse for det fysiske miljøet, naturen og kulturen.

Samarbeid mellom barnehage og foreldrene gjør det mulig å arrangere uteuke.

Vi er avhengig av et godt samarbeid med foreldrene for å få dette til på en god måte. Barna trenger hensiktsmessige klær. Vi vil komme med informasjon om påkledning og kunne gi råd og veiledning. Egen plan med informasjon vil bli utarbeidet og delt ut i god tid.

Det blir samarbeid med FAU (foreldrenes arbeidsutvalg) om uteuka.

- Vi vil at hvert barn skal bli sett, hørt og forstått, hver dag -

Del 4: BARNEHAGENS PRAKTISKE INNHOLD / RUTINER:

DAGSRYTMEN.

- 06.45 BARNEHAGEN ÅPNER- Velkommen til en ny dag i barnehagen!
- 06.45-07.45 FROKOST- ALLE KOMMER TIL KJØKKENET.
Barna samles på kjøkkenet i barnehagen, og de som ønsker å spise frokost i barnehagen tar med niste.
VI BER OM AT DE BARNA SOM KOMMER FØR 07.45 BLIR FULGT INN PÅ KJØKKENET.(Dette for sikkerhet og oversikt)
- 09.30 ALLE BES OM Å VÆRE KOMMET INNEN KLOKKA 09.30.

SAMLING/ LEIK / TEMA se periodeplan/ ukeplan.
- ca 11.00 -håndvask
SMØREMÅLTID / LUNSJ

HVILING / SOVING - for de som har behov.
- ca.12.00 PÅKLEDNING - VI GÅR UT.(de som sover kommer ut etterhvert som de våkner)
- ca.14.15 OPPRYDDING - VI GÅR INN, AVKLEDNING./ VI ER UTE
-håndvask
- ca.14.30 NISTEMÅLTID

LEIK INNE/UTE
- 16.30 BARNEHAGEN STENGER - ALLE BARN SKAL VÆRE HENTET.

(Toalett-besøk og bleieskift er ikke satt opp i her, da dette følger hvert enkelt barns rytme.)

Hvis det ikke passer å være i hus til kl 09.30 kan det avtales med avdelingen å komme seinere:

Ca kl 11; rett før lunsj eller

Ca kl 13; etter lunsj.

Det forutsettes at de som kommer ca kl13 har spist før de kommer og kan gå rett ut å leke.

Det er også mulig å komme til det siste niste -måltidet ca kl 14.30.

Vi vil at andre oppmøte-tider skal gjøres etter en klar avtale med personalet.

Dette har to grunner:

Vi vet hvem som kommer og kan planlegge og tilrettelegge for det barnet som kommer senere OG vi kan informere vennene til barnet om hvilke avtale som er gjort. Barna spør ofte etter barn/venner som ikke er tilstede i barnehagen.

Det er ryddig når vi voksne kan svare barna på en korrekt måte om vennen kommer eller ikke den aktuelle dagen.

- Vi vil at hvert barn skal bli sett, hørt og forstått, hver dag -

SMØREMÅLTID/ LUNSJ HVER DAG:

Her i Rolighetsmoen barnehage har vi valgt å ha smøremåltid hver dag. Noen varmmåltider.

Hovedmål er at barna skal bli passe mette i et godt miljø, preget av "god bordskikk".

Med "god bordskikk" mener vi:

Gå til bords med vaskede hender.

Syng før maten. En voksen sier "Vær så god".

Sende mat rundt på bordet. Smøre mat selv.

Be om å få sendt det pålegget/drikke en ønsker på en "pen" måte: "Kan du...."

Prøve å bruke navn på den en spør. Vente på tur.

Hjelpe hvis en ser at andre trenger hjelp med noe som jeg klarer.

Prate sammen, alvor og humor. Lage en god stemning.

Takke for maten.

DELMÅL	INNHOLD	METODE	VOKSENROLLEN
Renslighet	Øve renslighet gjennom å få rutine på å vaske hendene før måltid.	Vaske hendene før mat. Bruke såpe. Vente på tur.	Være tilstede og gå foran som eksempel. (Være modell.) Legge til rette for at trengsel og ubehag unngås.
Markere starten på måltidet	Samle seg om det som skal skje "her og nå": Måltid.	Syng før maten.	Være aktiv tilstede. Samle fokuset rundt bordet. Si "Vær så god".
Barna skal lære turtaking. Behovsutsettelse.	Barna skal i og rundt måltidet øve turtaking. Vente på tur. Alle kan ikke være først. Selvkontroll.	Vente på tur. La andre forsyne seg først, når dette er naturlig.	Gi trygghet. Vise empati og grensesetting. Vise tålmodighet. Være modell. Vise forståelse for alder/ utvikling. Passe på den enkeltes tur; holde "orden" i køen.
Barna skal fremme egne behov på en OK måte.	Lære seg til å kjenne etter hva en har lyst på/ orker. Selvhevdelse.	Spørre om å få sendt. "Kan du....." Svare "Ja, takk"/ "Nei takk" når noen spør om du skal ha mer. Spørre om hjelp. Forsyne seg passe	Være aktivt tilstede. Være modell. Være "romslig" og forstå hva barna mener. Tolke velvillig og sette ord på behov. Lytte. Ta hensyn til alder/utvikling. Spørre om barnet vil ha mer. Veilede etter tidligere erfaringer med barnet.
Kjenne egen metthetsfølelse	Avslutte å spise/drikke når en begynner å bli mett. Selvkontroll.	Svare "Ja, takk"/ "Nei takk" når noen spør om du skal ha mer. Spørre om hjelp. Forsyne seg litt om gangen.	Lytte. Være tilstede. Vise empati. Ta hensyn til alder/utvikling. Spørre om barnet vil ha mer. Veilede etter tidligere erfaringer med barnet.
Lære å smøre mat selv	Øve selvstendighet og føle glede over egen(/andres) mestring.	Få egen kopp, tallerk og smørekniv. Få tid til å prøve selv.	Være modell. Positiv holdning. Sette ord på barnas mestring. Motivere. Hjelpe og la barna mestre den siste del-oppgaven selv: For eksempel skjære over skorpene, slik at barnet kan dele brødskiva selv ved å skjære på midten av skiva.
Være hjelpsom.	Hjelpe de som ikke klarer det selv. De som mestrer får bruke det de kan og føle seg "viktige". Prososial atferd.	Spørre om den andre trenger hjelp. Hjelpe for å gjøre det enklere for den som trenger hjelp.	Være aktiv tilstede og gi rom for hjelpsomhet. Være modell. Regulere hvis det blir for "mye av det gode". Finne "balansen" i hjelpsomhet/ selvstendighetstrening hos de to.
Ha et rolig og trivelig måltid.	Samtaler. Dele gleder og humor. Ha det hyggelig og sosialt sammen. Språkstimulering.	Snakke om det som opptar barna. Ha felles fokus i rom og tid: Vi sitter stille og prater om det samme til vi er ferdige. Humor.	Delta i samtaler og oppfordre alle til å være med. Være aktiv lyttende og tolke positivt. Sette grenser for "utagerende prat" og uro. Være litt ordstyrer og se til at alle får delta. Dempe / oppfordre etter barnas behov. La humor komme til uttrykk.
Markere slutten på måltidet.	Samle seg om det som skal skje "her og nå".	Takke for maten.	Samle fokuset rundt bordet. Si "Takk for maten".

- Vi vil at hvert barn skal bli sett, hørt og forstått, hver dag -

FORELDRESAMARBEID.Hjelp oss å bli bedre!

Gi oss ris og ros for den jobben vi gjør. Spør oss hvis du lurer på noe.

Vi er avhengig av et godt samarbeid med foreldrene.

Vi har som mål å ta imot innspill, ris og ros på en konstruktiv måte.

Tilbakemeldinger, ideer og kommentarer til det daglige arbeidet og til periodeplanene tas imot med takk.

Vi tar ansvar for å ta med innspill i det videre pedagogiske arbeidet.

De uformelle samtalene, de planlagte møtene og samtalene i løpet av året og de daglige møtene i garderoben er møtepunkter vi setter stor pris på.

Vi har som mål å gi god informasjon til alle foreldre.

For at barna skal føle trygghet i barnehagen er det viktig med god kontakt, åpenhet og samarbeid mellom foresatte og personalet. På den måten har vi mulighet til å gi barna en følelse av samhørighet mellom barnehagen og hjemmet.

Barnehagen ser på dette som viktig, og vi arbeider med foreldresamarbeid på ulike måter gjennom hele året:

DAGLIG KONTAKT

Gi hverandre informasjon og kunne snakke sammen om både det som kan være positivt og negativt – det vil si åpenhet. Personalet gir informasjon til alle foreldrene. Vi oppfordrer også foreldrene til å ta kontakt for informasjon de ønsker.

FORELDRESAMTALER

Forhåndsavtalte samtale mellom foresatte og personalet; pedagogisk leder. Ca. to samtaler pr. år, eller flere etter behov. Varighet ca. 30-40 minutter. Det settes opp individuelle arbeidsmål for hvert enkelt barn. Det vil si at vi sammen kommer frem til rimelige krav og utfordringer som barnet vil kunne mestre og få positive opplevelser gjennom. På denne måten bygger vi opp under en mest mulig helhetlig situasjon for barnet.

Styrer og pedagogisk leder gir gjerne opplysninger, råd og veiledning i forbindelse med barnets opphold i barnehagen.

BRUKERUNDERSØKELSER

Foreldrene får utdelt spørreskjema 2 ganger i året; i november og mai. Foreldrene blir spurt om de opplever samsvar mellom det vi skriver i planer og det de opplever i praksis. Se s.17

FORELDREMØTER

Ca. to pr. År, d.v.s. ett på høsten og ett på våren. På høstens møte gjennomgås forslag til årsplanen. Foreldremøter arrangeres av styrer/ansatte i regi av barnehagen.

FAU (ForeldrenesArbeidsUtvalg) er en viktig samarbeidsorgan mellom foreldre og barnehage.

Foreldrerådet er alle foreldrene til barna i barnehagen. FAU er styret i foreldrerådet. (Jfr.

Barnehageloven § 4)

FORELDRERÅD/FAU:

Foreldrerådet består av ALLE foreldrene/foresatte til barn i barnehagen.

FAU er styret i foreldrerådet. (Jfr. Barnehageloven § 4).

Det velges foreldrerrepresentanter til ForeldrenesArbeidsUtvalg (FAU) og til barnehagens SamarbeidsUtvalg (SU).

SAMARBEIDSUTVALG

Barnehagens samarbeidsutvalg består av:

To representanter fra FAU, To representanter fra de ansatte, En kommunepolitiker, som representant for eieren Modum kommune. Styrer er sekretær i samarbeidsutvalget.

- Vi vil at hvert barn skal bli sett, hørt og forstått, hver dag -

PRAKTISK INFORMASJON.

SAMTALER VED OPPSTART.

Barnehagen ønsker å ha en samtale med dere under tilvenningen, slik at dere kan fortelle litt om barnet, - vaner hjemme, personlig rytme og behov. Vi kan fortelle litt om barnehagen og svare på spørsmål.

Etter 3-4 uker vil vi ha en oppfølgingssamtale for å snakke om hvordan det går. På denne oppfølgingssamtalen er det mulig at styrer også kan delta.

TILVENNING

Barn i førskolealder har behov for å venne seg gradvis til større sammenhenger. Det er derfor viktig med en langsom og myk tilvenning i sammen med en av foreldrene.

Barnet, foreldrene og personalet trenger litt tid til å bli kjent med hverandre.

Erfaringer har vist at 3-5 dagers myk start er passe. Vi forsøker at en av personalet tar hånd om dere under tilvenningen, slik at det ikke skal bli for mange å forholde seg til med en gang. Tilvenningen varierer fra barn til barn, og for å gjøre overgangen best mulig er det viktig at vi - dere foreldre og vi i barnehagen - samarbeider til barnets beste.

OPPHOLDSTID.

Barnehagen er åpen fra klokka 06.45 til klokka 16.30.

Det er et ønske fra barnehagens side at alle er kommet til barnehagen innen klokka 09.30.

Kommer barnet senere enn vanlig eller skal ha fri, ber vi om at barnehagen får beskjed om det.

Alle barn må være hentet innen klokka 16.30. Ved for sen henting ilegges et gebyr på kr.210 for hver påbegynte halvtime (pr januar2007). Jfr. Vedtektene pkt. 8.2.

FØLGE AV BARN.

Barnet **må** følges helt inn i barnehagen. Av- og påkledning er foreldrenes ansvar.

Først når barnet er «overlevert» til en av personalet, har barnehagen overtatt ansvaret.

Hvis barnet skal hentes av andre enn den/de som vanligvis henter, må barnehagen ha beskjed om det, fra en som har daglig omsorg for barnet.. Vi overlater ellers ikke barnet til fremmede.

TA ALDRI BARNET MED FRA BARNEHAGEN UTEN AT DET BLIR GITT BESKJED TIL PERSONALET PÅ DEN AVDELINGEN BARNET ER.

SKRIFTLIGE TILLATELSER.

For å kunne ta barna med på turer utenfor barnehagen ber vi om skriftlig tillatelse til det fra foreldrene.

For å kunne tillate foto/videofilming av barna i barnehagen, ber vi om skriftlig tillatelse. Det er mulig å reservere seg fra at barnet blir filmet. (Hvis spørsmål; kontakt styrer).

Barnehagen har egne skjemaer til dette som blir delt ut etter behov.

(Vi ber også om at det respekteres at det ikke kan filmes i barnehagen uten spesiell tillatelse.

Barn under 12 år må ha tillatelse av foresatte for å kunne filmes/fotograferes.

Det skal ikke legges ut noen bilder av barn på internett uten foresattes samtykke!)

For å kunne overbringe informasjon til andre instanser som for eksempel helsesøster, PPT, barnevern, skole o.l er det utarbeidet egne skjemaer. Målet med all informasjonsflyt er alltid at barnets beste blir ivaretatt

FORSIKRING.

Alle barn i barnehagen er forsikret med samme type forsikring som elever ved skolene har.

- Vi vil at hvert barn skal bli sett, hørt og forstått, hver dag -

MAT / KOSTPENGER.

Det er anledning til å spise frokost i barnehagen, før kl.07.45. De må da ha med seg niste.

Til lunsj får barna mat her i barnehagen. Vi dekker på bordene til smøremåltid.

Ca kl 14.45 spiser barna niste el. l., som de har med seg.

Det betales kostpenger i tillegg til oppholdsbetalingen.

Det betales for 11 måneder i året: Juli er betalingsfri. (Prisen er 220,- pr. mnd. for 100% plass pr jan 2007)

I juli må alle ta med seg niste hver dag til lunsj (altså til alle måltidene).

Kostpengene dekker: Melk/ drikke til alle måltidene - hver dag.

Mat til lunsj- måltidet. (Unntatt i juli.)

Frukt/ grønnsaker etter lunsj- måltidet. - hver dag.

Vi prøver å ha varm mat én gang hver 14.dag.

KLÆR / SKO.

NB! Alt av tøy og fottøy skal være merket med barnets navn eller initialer.

Dette er svært viktig for det kan ellers være vanskelig og veldig tidkrevende for personalet å vite hvem som eier hva. - Vi vil heller bruke tiden vår direkte sammen med barna.

Vi er behjelpelige med å skaffe bestillingsblanketter for egnede merkelapper.

Barnehagen ønsker at barnet har ekstra tøy/helskift og egnede innesko liggende i barnehagen.

Regntøy og gummistøvler ønsker vi å ha tilgjengelig; vi leiker ute i all slags vær.

Husk at dere en gang imellom ser etter om det tøyet barnet har her i barnehagen passer.

Det er foreldrenes ansvar å holde orden på garderobeplassen. Husk også å ta en titt i

tørkeskapet før dere går hjem.

På grunn av renhold ber vi dere rydde (helst tømme) garderobeplassen hver fredag.

Barna skal ha egnede innesko i barnehagen.

EGNE TING / LEIKER.

Det er lov å ta med egne ting / leiker til barnehagen, men barnet må være inneforstått med at de må lånes bort og at de kan gå i stykker. Alt tas med på eget ansvar.

Eventuelle leiker barna har med seg må **navnes**.

Avdelingen kan tidvis begrense omfanget av private ting/leiker til enkelte "ha - med- dager".

FØDSELSDAGER.

Vi feirer barnets fødselsdag i barnehagen. Fødselsdagsbarnet bestemmer om vi skal ha pizza, boller eller gelé som vi lager i barnehagen og spiser til lunsj. Avtales i god tid.

Vi setter ut flagg, barnet får krone og blir sunget for.

Hvis barnet skal ha selskap hjemme er dette i privat regi og må avtales med foreldrene til de barna som bes.

Det kan ikke påregnes at personalet kan stille på private selskap i arbeidstiden.

Det henstilles til at alle barn av samme kjønn, på samme alder på samme avdeling bes, dersom invitasjonene deles ut i barnehagen.

Dette for å unngå at noen opplever å ikke bli bedt/ holdt utenfor.

Vi har lang praksis med å samarbeide med FAU for "retningslinjer" ved private bursdagsfeiringer.

FERIE / FRIDAGER. Jfr. Vedtektene § 7.

"Hvert barn må tas ut i minst tre uker fra 1.mai til 15.august."

Det regnes hele uker. I tillegg kan ferie tas ut ellers i løpet av året, dersom det er ønsket.

Barnehagen er åpen hele året, men har redusert drift i ferier.

For jul, påske og sommerferier er det nødvendig med skriftlige avtaler/ «påmelding».

Det sendes da ut egne skriv om det hvor det er påmelding innen en fastsatt dato.

Påmeldingene danner grunnlag for bemanningsplanen, slik at personalressursene benyttes på beste måte.

- Vi vil at hvert barn skal bli sett, hørt og forstått, hver dag -

SYKDOM.

Syke barn kan ikke være i barnehagen, d.v.s. at barnet må være friskt nok til å kunne være ute dersom de skal være i barnehagen. Det skal gis beskjed til oss om sykefravær fra første dag.

Bli barnet sykt i barnehagen tar vi straks kontakt med dere.

Om sykdom og smitte, se skriv fra Statens helsetilsyn. («Syke barn og barnehager»)

Vi har skjema der foreldrene kan opplyse oss om hvem som er barnets fastlege.

Vi ønsker å ha oppdaterte opplysninger om hvem som er barnets fastlege. Dette er en del av vår beredskapsplan ved akutt behov for legehjelp. Vi kontakter alltid foreldrene ved behov for legebesøk. Dersom det er behov for ØYEBLIKKELIG HJELP ringer vi direkte 113.

PLANLEGGINGSDAGER.

Barnehagen har 5 planleggingsdager i løpet av barnehageåret. (Se under personalsamarbeid).

Barnehagen er stengt. Det er mulig å sette i verk en tilsynsordning ved en av barnehagene i kommunen, dersom det er helt spesielle behov for dette. Begrunnet søknad må sendes styrer innen 2 uker før den gjeldende planleggingsdagen.

Dato for planleggingsdagene står i årsplanen. Datoer settes opp for et år av gangen.

INFORMASJON.

I garderoben på hver avdeling henger en tavle med informasjon til dere foreldre. Her henges det opp viktige beskjeder. Gjør det til en regel å ta en titt på tavla hver dag.

En del felles beskjeder kommer også i form av egne skriv eller på periodeplanene.

PERSONALSAMARBEID.

Foruten det daglige samarbeidet på hver avdeling og mellom avdelingene har vi forskjellige faste samarbeidsmøter.

AVDELINGSMØTER.

Hver avdeling har en times møte i uka. Her deltar alle på den enkelte avdeling.

Under disse møtene har de to andre avdelingene ansvar for å passe barna på den avdelingen som har møte. Det er utarbeidet en egen "tilsynsordning"

PED.-LEDER-MØTE. 1 ½ time pr. uke.

Barnehagens administrasjon møtes; Styrer og pedagogiske ledere deltar.

PERSONALMØTER.

Én gang pr. mnd. deltar alle i personalgruppa på møte på kveldstid. 2 timer.

PLANLEGGINGSDAGER

Det er avtalefestet fem planleggingsdager pr. år. Hele personalgruppa deltar.

Tre dager brukes internt i barnehagen til planlegging, samarbeid og faglig utvikling.

To dager brukes til faglig utvikling felles med de andre barnehageansatte i kommunen.

FAGLIG UTVIKLING

Det legges vekt på faglig utvikling av personalet.

Alle i personalet har avsatt lesetid i arbeidstiden.

Vi benytter intern og ekstern fag- kompetanse.

Barnehagen har kollegaveiledning på programmet.

I perioder arbeides det med prosjekter i barnehagen.

Personalet har mulighet for å delta på eksterne kurs.

- Vi vil at hvert barn skal bli sett, hørt og forstått, hver dag -

Plass til notater/ spørsmål /kommentarer:

Litteraturliste/ Kildehenvisninger:

Lov om barnehager, Kunnskapsdepartementet F-08/2006

Rammeplan for barnehagen, Kunnskapsdepartementet F-4205 B
10 temahefter til R-06 utgitt av Kunnskapsdepartementet.

Modum kommunes barnehageplan 2002-2007.

Vedtekter for kommunale barnehager i Modum kommune.

Modum kommunes "Barnehagebrosjyre": Velkommen til barnehagene i Modum kommune. Ei verdiplattform.

Barnehagens tidligere årsplaner.(Vi har tatt med det beste i vårt videre arbeid).

Jon Roar Bjørkvold: "Det musiske mennesket" (Tidligere som bok-kilde i årsplan).

Kari Lamer; "Du og jeg og vi to! Om å fremme barns sosiale kompetanse."
Teoriboka. Universitetsforlaget. ISBN 82-00-22878-9.

Kari Lamer; "Du og jeg og vi to! Et rammeprogram for sosial kompetanseutvikling." Håndboka. Gyldendal, Akademisk. ISBN 82-00-22879-7.

Kari Lamer: "Du og jeg og Truls og Trine ". Barneboka. Gyldendal, akademisk. ISBN 82-00-22880-0.

"Mobbing i barnehagen" Et hefte for deg som arbeider i barnehagen. Barne - og familiedepartementet, Q-1067B. Velkomstskrivet er sist redigert september 2008.